

Slovenski dom

Štev. 75.

V Ljubljani, v petek, 3. aprila 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujeje
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino No. 670:

Gibilterra efficacemente bombardata

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

In Cirenaica contatti delle opposte forze esploranti e normale attività dell'aviazione: un «Curtiss» è stato distrutto ad oriente di Barce.

Forti reparti aerei dell'Asse hanno attaccato Malta di giorno e di notte: squadriglie del nostro 37° stormo da bombardamento hanno centrato gli impianti aeroportuali di Hal Far e di Micabba causando accertate estense distruzioni; due apparecchi nemici sono stati abbattuti in combattimento da velivoli germanici.

Un nostro esploratore leggero navigante nel Mediterraneo centrale è stato affondato da un sommergibile nemico: gran parte dell'equipaggio è salva.

Gibilterra è stata raggiunta e bombardata da nostri aerei: vasti ed intensi incendi sono scoppiati nella zona del porto, dove gli obiettivi bellici sono stati ripetutamente colpiti. Nonostante l'intervento della caccia inglese, che perdeva un apparecchio, la nostra formazione, dopo aver brillantemente assolto il suo compito rientrava al completo alla base.

Ecco i nomi dei valorosi piloti che si sono maggiormente distinti nell'azione su Gibilterra: Capitano Alesio Alberto, Capitano Fantini Ezio; Tenente Albertini Gianni; Tenente Prosdociami Federico; Tenente Dellino Nicola; Tenente Torelli Pietro; Sottotenente Cefalo Alberto; Maresciallo Tra. bucci Mario; Maresciallo Corias Stefano.

Italijanski bombniki nad Gibraltarjem

Drzen napad italijanskega letalstva ob zori 1. aprila na angleško trdnjavo

Uradno vojno poročilo št. 670. pravi:
V Cirenaiki stiki med ogledniškimi oddelki in redno letalsko delovanje.

Nemški lovci so sestrelili en Curtis. Vzhodno od Barce je bil sestreljen angleški trimotorni bombnik.

Močni oddelki Osnega letalstva so podnevi in ponoči napadali Malto.

Oddelki našega 37. letalskega roja so bombardirali in zadeli naprave v Hal Farju in Micabbi ter povzročili veliko razdejanje.

Nemška letala so v bojih sestrelila dve angleški letali.

Angleška podmornica je potopila neko našo lažno ogledniško ladjo, ki je plula po srednjem Sredozemlju. Večji del posadke je bil rešen.

Naša letala so bombardirala Gibraltar. Opazili so velike in obširne požare v pristanišču, kjer so bili večkrat zadeti vojaški cilji. Čeprav so se dvignili angleški lovci, ki so izgubili eno letalo, se je naša skupina po odlični izpolnitvi svoje naloge vsa vrnila v oporišče.

Hrabri piloti, ki so se posebno odlikovali pri napadu na Gibraltar, so bile: kapitan Alesio Alberto, kapitan Fantini Ezio, poročnik Albertini Gianni, poročnik Prosdociami Federico, poročnik Dellino Nicola, poročnik Torelli Pietro, podporočnik Cefalo Alberto, narednik Trabucchi Mario in narednik Corrias Stefano.

Vojno poročilo št. 670:

Operacijsko področje, 3. aprila. s. Letalski napad na Gibraltar je bil izveden malo prej, kakor pa je zasijala zora 1. aprila. Napad je izvedel oddelke bombnikov za dolge razdalje. Italijanska letala so se vzdignila z nekega oporišča ter so ponoči preletela zahodni del Sredozemskega morja. Vreme je bilo vso pot srednje, ko pa so se letala približala angleški trdnjavi ter Atlantskemu morju, so se vremenske okoliščine izboljšale, da se je cilj svetlo in jasno zarisal na obzorju.

Ko so letala prišla nad Gibraltar, kjer so morali njihov prihod že naznaniti, so srečala angleške lovce, ki so krožili nad trdnjavo. Ker se pa angleškimi lovci ni posrečilo priti v stik z italijanskimi ter jih prestreči, je nastopila protiletalska obramba, ki je začela z zelo silovitimi zapornimi ognjem. Streljala je z vsemi vrstami orožja, podpirali so jo pa tudi žarometi.

Toda bombniki so vseeno izvedli napad ter v času tridesetih minut zaporedoma zmetali velike tovore bomb. Te so zadele pomorsko oporišče, v katerem so bile tudi ladje. Ob preganjanju nasprotnikovega topništva so večmo-

torni bombniki krenili nazaj ter pri belem dnevu pravilno pristali na nekem domačem letališču. Nasprotnik je pri tem napadu izgubil eno lovsko letalo.

Tanger, 3. aprila. s. O bombardiranju gibraltarske trdnjave po italijanskem letalstvu poročajo naslednje podrobnosti: Italijanska letala so se nad trdnjavo prikazala okoli petih zjutraj. Letala so nizko in metala bombe, ki so padle na pomol, na letališče in povzročila znatno škodo na stavbah. Bombardiranje je povzročilo ogromno zmedo med prebivalstvom, ki je drvelo v zavetišča ter s tem povzročilo več nezgod, pri čemer je bilo veliko ljudi ranjenih in zmečkanih. Tudi med angleško posadko je bila zmeda velika in se je spremenila v splošno beganje sem in tja.

Vesti 3. aprila

V Montevideu so od 1. aprila naprej znižali uporabo bencina za 20%.

Iz Bangkoka je dospel poročilo, da so v Indiji hudo razburjeni, ker so izvedeli, da je bilo več tisoč ton pšenice in sladkorja poslanih iz Indije v Iran, kjer bodo z njimi preskrbovali angleške in ruske čete. Javnost je toliko bolj ogorčena, ker je pomanjkanje žita v Indiji danes prav posebno občutno.

Čeprav je Cripps bahavo objavil, da je pripravljen za odhod iz Indije, ker se ne utegne muditi v Indiji več kakor dva tedna, češ da ga čakajo še mnogo važnejše stvari, se je zdaj odločil, da ostane v Indiji, kakor poročajo iz Delhija. Njegovo bivanje ne odvisi več od njegove volje, niti od Churchillove, marveč od indijske.

Včeraj je v Napoli prispelo 50 nemških invalidov, ki bodo gostje Narodne zveze za vojne invalide in bodo nekaj časa na Capriju.

Predstavnik japonske vojske v srednji Kitajski je dal pregled o japonskem vojskovanju na odseku Wuhanu in poudaril, da so se čungkinške kitajske čete od začetka druge kampanje vedno izogibale odprtih bojov z Japonci. V tej drugi kampanji so Kitajci pustili na bojiščih 26.000 mrtvih, mnogo pa jih je bilo zranjenih.

Včeraj je v Bratislavi novi italijanski poslanik dr. Paolo Cortese izročil svoje poverilnice predsedniku slovaške države dr. Tisu. Ob tej priliki je dr. Cortese v kratkem nagovoru dejal, da se tudi Slovaška bori ob strani sil trojne zveze za osnovne pravice omike proti grožnji nesmiselnih zvez med Anglijo, Združenimi državami in Rusijo. Dr. Tiso je v odgovoru naglasil, da se živo spominja velike nevarnosti, v kateri je bila Slovaška leta 1919 in zato se je Slovaška takoj postavila ob stran sil Osi v borbi proti boljševizmu.

Ameriški mornariški kapetan Rosendahl je dejal, da so izgube ameriške mornarice v preteklih dveh mesecih bile najmanj štirikrat tako velike kakor leta 1918.

Iz Lizbone poročajo, da so v Londonu odstavili komisarja za narodno obrambo sira Fisherja. Pravijo, da je prišlo med njim in med notranjim ministrom Morrisonom do spora.

Nemški načrti za ceste v Ukrajini

Kijev, 3. aprila. s. Iz pristojnega vira poročajo, da je bil izdelan za leto 1942. in 1943. mogočen načrt o cestnih delih v Ukrajini. Načrt določa za 1600 km novih cest in pa popravilo vseh drugih cest, ki jih je poškodovala vojna.

dij s 584.900 tonami. Poleg tega je bilo nadaljnih 39 trgovskih ladij hudo poškodovanih s torpedi in bombami.

Minister Vidussoni o nalogah fašizma in fašistovskih voditeljev v sedanjih vojnih preizkušnjah

Venezia, 3. aprila. s. Tajnik stranke je v srenstvu beneškega prefekta in zveznega tajnika začel z vrsto obiskov v mestu in pokrajini. Najprej se je poklonil na Lidu padlim iz preteklih vojn ter tam položil lovorov venec. Nato je obiskal pomorsko bolnišnico ter se tovariško razgovarjal z ranjenimi in bolnimi vojaki in jim razdelil tudi zavitke. Nato se je podal na pomorsko poveljstvo, da se pokloni kr. vis. vojvodi genovskemu, s katerim je imel kratak, pa pristran pogovor. Od ondod je šel na otok Giudecca, kjer ga je sprejela množica delavcev in delavk, ki so avdušno vzklikali Duceju. Tajnik je obiskal neko industrijsko napravo ter si ogledal različne oddelke ter se povsod prijateljsko pogovarjal. Ob koncu dela je z uslužbenci sedel za isto mizo ter jedel z njimi.

Popoldne je obiskal fašistovski dom, kjer je počastil spomin padlih za revolucijo. Zvezni tajnik mu je tam predstavil vse krajevne prvake, s katerimi se je eks. Vidussoni podrobno razgovarjal o njihovem delu. Ob 17 se je udeležil zborna strankinih voditeljev. Po pozdravu Duceju je poročal beneški zvezni tajnik, nato pa je povzel besedo eks. Vidussoni, ki je poudarjal, da je beneški fašizem zadnje čase delal na globoko. Omenil je, kako pravo italijansko ljudstvo vedro sprejema žrtve, ki mu jih nalaga domovina v vojni. Nato je podal sliko o političnem položaju mesta ter dal voditeljem navodila za bodoče delo.

Poudaril je, da je stranka danes bolj kakor kdaj koli hrbtenica naroda v vojski, prvaki stranke pa morajo biti vedno zgled vsem. Njihova naloga je, povedati fašizmu, da je treba siliti vrste ter nadaljevati revolucionarni pohod vedno z enakim prekipeljavim navdušenjem. Z živo vzajemnostjo je treba pomnožiti stike z narodom ter zlasti gojiti duha popolne hvalnosti in bratstva s hrabriimi bojevniki. Stranka računa na nepodkupljivo moralno silo navdušenega skvadrista iz prvih časov, na vneto sodelovanje fašistovskih žensk, plemenitih pomočnic pri slehernem človeškem trpljenju, na vneto mladino, ki ima pripravljene-

ga duha in sree, da sprejme pogumno in plemenito nase preskušnjo, kateri se bliža. Vera bojevnikov in ljudstva je danes ena sama svetla resnica, ki sije na poti do kar najbolj gotove zmage. Nad to vero bdi stranka, pripravljena, da z neomahljivo odločnostjo udari po vsaki obliki izdaje in pobege pri tistih, ki v svojih podlih, toda praznih in enodnevniških poskusih, da bi načeli moralni ugled vlade in s tem rešitev naroda, ne čutijo časti in lepote, ki je v tem, da z ljudstvom deliš skušnje in žrtve v tej revolucionarni vojni.

Poročal bom Duceju o veri beneškega ljudstva in o zaupljivem smehljaju beneških žena. Naročil mi je, naj vam ponesem njegovo dušo in njegovo globoko simpatijo do vas. Povedal mu bom, da so Benetke vredne njegove ljubezni.

Tajnikova izjava je zlasti ob koncu pozdravljala mogočno navdušenje navzočih in pa množice ljudstva, ki se je medtem zbrala na Markovem trgu.

Nemško vojno poročilo o nastopih v Rusiji, Afriki in na atlantskem bojišču

Hitlerjev glavni stan, 3. aprila. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje uradno vojno poročilo:

Na vzhodu je pr-trpel sovražnik pri svojih, na več delih bojišča izvedenih napadih, ter pri naših napadalnih nastopih spet hude izgube.

Težko topništvo je z vidnim učinkom obstreljvalo vojaško važne naprave v petrograjskih predmestjih.

Sovjetsko letalstvo je včeraj v bojih in na tleh izgubilo 45 letal.

Ponoči in podnevi so se nadaljevali množični napadi močnih bojnih in lovskih letalskih skupin na vojaške naprave na otoku Malti. Zadetki so povzročili močne požare in eksplozije

v letalskih lopah, zavetiščih ter med razpostavljenimi letali. Potolčene so bile angleške protiletalske postojanke. V La Valetti so bombe zadele angleške podmornice in rušile. V bojih so bila sestreljena 3 angleška letala.

Italijanski bombniki so z dobrim uspehom napadli angleško trdnjavo Gibraltar.

Zadnjo noč so angleški bombniki izvedli vzemirjevalne napade na zahodno nemško področje. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj izgub. Gospodarska škoda je majhna. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 11 bombnikov.

Boj proti preskrbovalni plovbi Anglije in Združenih držav je imel v mesecu marcu velike uspehe. Vojna mornarica in letalstvo sta potopila 105 sovražnih trgovskih ladij s 646.900 tonami. Od tega so nemške podmornice potopile 91 la-

Vrnitev bolgarskega kralja z obiska pri Hitlerju

Nemški glasovi o vse trdnjem prijateljstvu med Bolgarijo in Turčijo

Sofija, 3. aprila. s. Bolgarski kralj Boris se je sredi vrniti iz Nemčije v Sofijo. Na potaji so vladarja sprejeli kraljica Ivana s knezom Cirilom, predsednik vlade, zunanji minister, notranji minister, vojni minister ter nemški poslanik v Sofiji.

München, 3. aprila. s. »Münchener Neuste Nachrichten« prinašajo članek svojega dopisnika iz Sofije o razmerju med Bolgarijo in Turčijo. Obe državi nadaljujeta prijateljsko politiko ter jo še učvrščujeta. Angleško-sovjetske spletke, ki so hotele sprožiti napetost med Sofijo in Ankaro, so imele ravno nasproten učinek. Med obema državama, ki sta bili zavzešči v prejšnji svetovni vojni, je prišlo do

znatnega izboljšanja v medsebojnih odnosih. Med njima ni nikakih ozemeljskih računov, ki bi ju ločili. Bolgarija je za Turčijo kakor vrata v Evropo, dočim je Turčija Bolgariji v oporo, ker ji varuje hrbet.

Po neuspehu sovjetskih načrtov v Bolgariji mora Turčija vsekakor računati z notranjo strjenostjo bolgarskega naroda. Turčija nadaljuje s svojo korektno nevtralnostjo — ki je dobila še večje potrdilo v turško-bolgarskem paktu z dne 17. februarja 1941. Bolgarija pa na drugi strani upošteva velike težave, pred katerimi je Turčija zaradi vdora Angležev in Sovjetov v Perzijo. Turčija kaže tudi vedno več razumevanja za naloge, ki ji bo zaupana v novem evropskem redu.

Nadaljevanje japonskih letalskih napadov na filipinske postojanke

Tokio, 3. aprila. s. Japonsko vrhovno poveljstvo poroča, da je mornariško letalstvo med 24. in 31. marcem znova v skupinah napadalo ameriške trdnjave na otoku Corregidorju pri vzhodu v Manilski zaliv (na-filipinskem otoku Luzonu) ter uničevalo protiletalske baterije in druge vojaške postojanke.

Šanghaj, 3. aprila. s. Po novicah, ki so prišle sem iz avstralskega mesta Melbourne, je avstralski letalski minister Ford povedal, da je vlada izdala več milijonov funtov šterlingov za napravo letališč, zavetišč in za preskrbo oprav za ameriške letalske oddelke. Določili so tudi, da se razne druge naprave avstralske vojske izroče Združenim državam.

Politična priznanja pri razpravi zoper atentatorje na nemškega poslanika v Turčiji

Ankara, 3. marca. s. Pred ankarskim kazenskim sodiščem, kjer poteka razprava zaradi atentata na nemškega poslanika von Papena, je obtoženi dijak Abduraman Sajman izpovedal, da sta sovjetska sokrivca tudi odgovorna za strahotni konec Omerja, posrednega storilca atentata. Nato je poudaril, da je bil do atentata prepričan komunist, odkar pa je videl, kako so zlorabili njegovega tovariša Omerja, se je spremenil v gorečega protikomunisto, a to ne zaradi strahu pred kaznijo, ker je značilen človek, ki se tudi smrtne kazni ne boji. Potem je popisal okoliščnosti, ki so ga privedle do poznanstva s štirimi obtoženci že l. 1940. Tega leta je iz Skoplja prišla v Carigrad neka oseba z lažnim imenom Nojazi ter pri Sajmanu spravila dva kovčega, češ da mu jih pošilja neki Karei. Kovčega sta imela dvojno dno in v njih so bile listine, ki jih je bilo treba izročiti obtoženima Rusoma. Brivec Sulejman Sagol je listine izročil Rusoma in kot pošiljatelj označil dijaka Sajmana. Rusa sta nato prišla v zvezo z dijakom in mu proti potrdilu izročila denar. Tako je bil Sajman zapleten v mreže Rusov, ki sta tedaj imela v rokah potrdilo, da je bil plačan in sta torej razpolagala z njegovim življenjem. Dijak pa jima je predstavil Omerja, izvrševalca atentata. Tega je tirala potreba, da se je dal zapeljati in pregovoriti za atentat.

Popoldne sta bila zaslišana obtoženca Sajman in Sulejman. Poslednji je izjavil, da so bila v listinah, v kovčegu, ki je dospel iz Jugoslavije, poročila o »sejeh jugoslovanskih komunistov, za v Moskvo. Ker jih ni mogel spraviti tja drugače, je iskal zveze s sovjetskimi poslaništvom v Ankari,

Dnevni krušni obrok za prebivalce v Madridu in v pokrajini so skrčili od 180 gr na 108 gr za prvi razred, od 120 na 100 gr za drugi razred, obrok za tretji razred pa ostane nespremenjen.

Zvezni podtajnik na obisku v Kočevju in Ribnici

Ljubljana, 3. aprila.

Po naročilu zveznega tajnika je 1. aprila zvezni podtajnik Ernesto Capurso nadzoroval inšpektorat III. kočevskega področja in tamkajšnji krajevni bojovniški fašiji. Zlasti se je zanimal, kako napredujejo dela pri graditvi novega fašistovskega doma.

Iz Kočevja se je podal v Mozelj, da pregleda tamkajšnje središče za izkazovanje pomoči. Nato se je vrnil spet v Kočevje, kjer je obiskal Zavod za slepe in si ogledal šolsko kuhinjo, ki je zdaj v prostorih tega zavoda. Tam je razdelil otrokom, ki so bili pri obedu, ter

Uvajajo se enotne vrste čevljev

Stare zaloge se smejo prodajati do nadaljnjega, vendar samo po določenih cenah

Rim, 3. aprila. s. V rimskem uradnem listu je bil včeraj objavljen ukaz, ki ureja izdelovanje in prodajo čevljev za zasebno rabo. Po novih določilih je prepovedano izdelovati ali pa prodajati čevlje drugačnih vrst kakor pa so navedeni v seznamu:

Težaki čevlji z usnjenimi podplatki za dalavce po 100 lir. Težaki čevlji z lesenim podplatom v treh izdelavah za dalavce za ceno 82 do 82 lir.

Moški in ženski polčevlji z usnjenim gornjim delom in lesenim podplatom se smejo prodajati odjemalcem po ceni 32 lir za moške in 23 lir za ženske.

Moški in ženski čevlji (s klobučevinastim gornjim delom in podloženi s platnom, z lesenim podplatom ali gumijastim itd.) se odjemalcem ne smejo prodajati dražje kakor po 160 lir. Druga vrsta teh čevljev, ki imajo tkaninasti gornji del brez podloge in s podplatom kakor prejšnji, ne sme biti dražja kakor 134 lir. — Tretja vrsta takšnih čevljev, ki imajo koži podobne gornje dele ali iz usnjenih odrezkov ali iz druge snovi, ter s podplatom, kakor ga ima prva vrsta, se smejo prodajati le za ceno 67 lir.

Čevlji za otroke iz materiala, kakršen je naveden za vse tri prejšnje vrste čevljev, se smejo prodajati od 30 do 56 lir, pač po velikosti številke.

Čevlji za otroke enotne vrste s kožnim gornjim delom in s podplatom iz nadomestkov, se smejo prodajati odjemalcem po 30 do 45 lir, pač po velikosti številke.

Čevlji, ki so že izdelani v celoti ali delno iz kože, se lahko še naprej prodajajo odjemalcem po določenih cenah. Vsi čevlji, ki ne odgovarjajo določenim vrstam, pa naj bodo izdelani iz kož raznih drugih vrst materiala ali z usnjenimi nadomestki, se bodo smeli prodajati po cenah, ki ne bodo višje kakor tiste vrste čevljev, katerim so podobne, vendar ne po ceni, ki bi bila višja kakor 160 lir za par. Izdelovalci in trgovci, ki imajo na zalogi neliptizirane čevlje, katerih cene so bile odobrene z največ do 55% povšilec na osnovne cene in katerih prodajna cena je višja kakor 160 lir, bodo morali prijaviti pristojnim narodnim zvezam v desetih dneh, začevši od včeraj.

Tako prijavljeni čevlji se stavijo na razpolago korporacijskemu ministru, ki bo izdal primerne navodila za njih razdelitev. Izdelovalci so dolžni na novih čevljih na zunanji ali notranji strani vtisniti tip in ceno. Tovarne pa morajo v 15 dneh javiti vse zaloge že izdelanih čevljev z usnjenim podplatom kakor tudi čevlje v delu. Tako prijavljeni čevlji izdelovalci ne bodo smeli prodajati, razen če korporacijsko ministru ne bo odredilo kako drugače. Tudi vojaški čevlji, ki so jih izdelovali po dovoljenju vojnega ministarstva dajali na razpolago civilnim odjemalcem, se smejo poslej prodajati le, če obstaja v ta namen posebno dovoljenje korporacijskega ministarstva. Tudi izdelovalci sestavnih delov, lesenih podplatov, plutovinastih in gumijastih podplatov, morajo javiti v 15 dneh vse zaloge takšnega blaga, potem pa vsak mesec vse količine do 5. vsakega meseca.

Vsi moški, ženski, mladeniški in otroški čevlji, ki so izdelani iz kož in usnja, se prodajajo na nakaznice. Izjemo tvorijo cokolje, ki so v celem iz lesa in imajo le nekaj veznih trakov iz usnja ali tkanine. Izjemo tvorijo tudi copate, ki niso izdelane iz kož, podplatov, gumija ali usnjenih nadomestkov. Toda copate se ne smejo prodajati.

Najlepše branje za veliko noč sta knjigi »Slovenčeve knjižnice«

»Dekle z biseri« in

»Ljudje, živali in bogovi«

Knjigi sta bogato ilustrirani. Dobite jih v knjigarnah in trafikah.

Francis Jamme:

Rožica

Roman o šepasti deklici

»O prijateljica,« jo vpraša on, »... prijateljica...« mar sem vam zadal boleč? ...
»Ste, ne govorite mi več o tem, prosim vas... nikdar... nikdar... Vem... To ne more biti... Zaobljubila sem se Bogu... Nikdar ne bom žena nikogar... O, Johannes, obljubite mi, da mi ne boste nikdar več o tem govorili!«
»Nikdar... Toda ostali boste moja prijateljica, mar ne?«
»Ostala vam bom... eestra.«
V dehteti tišini rasilnjaka stresa na čašo cveta neke begonije, ki mu manjka latek, osa s svojega krila poljub zlatega peloda.

VI.

Nekoliko mesecev kasneje, ob priliki nekega jutranjega sestanka, ki leta si ga mladi deklici napovedali na pol poti med obema dvorcema v noarientnem župnišču pri Rožici starem stricu, naznani Luce Rožici:

»Draga moja, srce mi poskakuje od radosti. Gospod Johannés Arnoustégný je zaprosil mojo roko...«

Rožica komaj opazno zardi in odgovori prostodušno:

»O, draga moja!...«

Toda v notranjosti navali nanjo cel hudournik zmaganih solz:

bolnikom darila zveznega tajnika. Iz Zavoda za slepe je odšel na sedež nadzorništva tega področja ter se prepiral, kakšen je politični in gospodarski položaj v teh krajih. Zvezni podtajnik je potem v imenu zveznega tajnika dal krajevnemu nadzorniku točna navodila in smernice, kako naj se razvija bodoče delo, kakor tudi navodila, kako naj se se poživijo delovanje fašistovske stranke in organizacij, ki so njej podrejene.

Še isti dan je zvezni podtajnik obiskal tudi bojovniški fašij v Ribnici, kjer se je prav tako podrobno zanimal za njegovo delovanje in uspehe.

dražje kakor po 45 lir za moške in ženske, za otroke in mladino pa 30 lir.

Tokovanje: čevlji netipizirane vrste iz usnja in kože (stare zaloge) imajo za moške 80 točk, za ženske 80 točk, za mladino 30 točk in za otroke 20 točk. Golenice iz kože (stare zaloge) imajo 20 točk.

Čevlji enotne vrste s podplatki in gornjim delom iz usnja, imajo za moške in ženske po 65 točk, za mladino po 25 točk, za otroke pa 15 točk.

Copate (stare zaloge) iz usnja in podplatov imajo za moške in ženske po 25 točk, za mladino 15 in za otroke, 10 točk.

Za sandale iz gornjih odstavkov je treba odšteti po 10 točk, za otroke in mladino pa po 5 točk.

Galoše (starih zalog): za moške in ženske po 20 točk, za mladino in za otroke 6 točk.

Lesene cokolje, z izjemo popolnoma lesenih ali takšnih, ki imajo le nekaj veznih usnjenih ali tkaninastih trakov, veljajo 16 točk.

Nad 11 milij. lir vknjiženih, nad 3 milij. lir izbranih

Ljubljana, 3. aprila.

Nedavno je bilo objavljeno poročilo o januarju in zemljiški knjigi vknjiženih posojilih in hipoteknih kreditih in je bilo kratko omejeno, da so bili tudi mnogi stari, tako dinarski, kronski in goldinarski dolгови izbrisani. Prav zanimivo pa je sedaj splošen pregled o vknjiženih posojilih za prva dva letosnja meseca, kakor tudi o izbranih za to dobo.

Omenili smo, da je bilo januarja pri 84 nepremičninah, vknjiženih za 6.543.394 lir raznih posojil in hipoteknih kreditov. Tudi februar izkazuje prav čedne vknjižbe posojil v zneskih nad 100.000 lir. Bilo je podanih 88 predlogov za vknjižbo 5.139.188 lir posojil. Bilo je torej v dveh mesecih vknjiženih pri 172 nepremičninah 11.682.582 lir. Od tega zneska je bila vknjiženih 8.810.300 lir iz naslova hipoteknega kredita v smislu določil vrstnega reda, ostane 2.872.282 lir pa tvori dejanska posojila, dana na podlagi zadolžnice. Vknjiženi so bili pri nekaterih nepremičninah v mestu velikanski zneski po 912.000 lir, 760.000 lir in mnogi nad 100.000 lir, pa tudi prav neznatne vsote okoli 500 lir so bile vknjižene. Debele zemljiške knjige kažejo prav zanimivo sliko, kako so

Nove uradne ure v uradih. Rimsko časopisje je objavilo odločbo, po kateri se spremeni počeni s prvim aprilom službeni red v državnih, samoupravnih in drugih javnih uradih. Odlej bo ob delavnih službah od 8 do 14, ob nedeljah in praznikih pa od 8 do 12. V ostalem pa ostane za ves čas vojne neopremenjen seznam, ki našteva, kateri prazniki se smatrajo za takšne, ko delo v navedenih uradih ne počiva.

Nagradno tekmovanje družin z največ otroki v Napoliju. Dnevnik »Corriere di Napoli« je pred časom razpisal večje število lepih nagrad za tiste družine, ki imajo največ otrok. Tekmovanju se je prijavilo okrog 11.000 družin, ki so imele najmanj po osem otrok. Slovenska razdelitev nagrad je bila v mestnem gledališču ob navzočnosti številnih predstavnikov vseh oblasti in Cerkve. Prvo nagrado je dobila družina delavca Josipa Neroneja, ki šteje nič manj kakor osemnajst otrok. Za njo so bile podeljene nagrade še drugim družinam s številnimi otroki. Tekmovanja so se smele udeležiti le tiste družine, ki bivajo v napolijski pokrajini.

Zmanjšanje porabe električnega toka. Novo uredbi o zmanjšanju porabe električne sile je objavil rimski »Uradni list«. Uredba je dopolnila predhodne uredbe, ki je odredila večje zmanjšanje porabe. Nova določila pravijo, da se mora potrošnja toka zmanjšati najmanj za 20% v primeru s porabo lanskega leta. Štednja v smislu

Sklepi medministrskega odbora

Rim, 3. aprila. s. Včeraj se je pod Ducejevim predsedstvom nadaljeval posvet medministrskega odbora. Na razpravo je najprej prišlo vprašanje prekrbe z vinom. Sprejeli so na znanje zaključke sestanka oljarske korporacije, ki je bil včeraj pod predsedstvom Duceja. Na tem sestanku je bilo ugotovljeno, da je treba izdati nove ukrepe, da bi se zagotovila preskrba vojske z vinom, dale pa prav tako na razpolago destilacijski industriji zadostne količine vina za pridobivanje alkohola. Prav tako je treba zagotoviti vino za civilno porabo.

Predsednik korporacije Adinolfi je navajal podatke o zalozah vina. Drugi govornik je podal poročilo o stanju družbe za destilacijo vina. Duce je ta sestanek zaključil z ugotovitvijo, da je korporacija pametno poskrbela za vse panoge industrije in da bo vlada izdala potrebna navodila.

Medministrski odbor je nato potrdil nesprenmljivost cen vina in naročil kmetijskemu ministru, naj poskrbi, da bodo zadostne količine vina dane v promet.

Tekstilna industrija. V pretresu o razdelitvi surovin tkalski industriji so ugotovili, da je industrija dobila zadostne količine in da ostanejo zaenkrat v veljavi stari odloki.

Prijava aluminija

Rim, a. aprila. s. Državni podtajnik za vojno izdelavo je objavil v uradnem listu določbo, po kateri morajo vsi, ki imajo na zalogi aluminij kakršne koli oblike kakor tudi polaluminije izdelke, kakor so na primer plošče, tube in podobno (v mno. žini, ki ni manjša kakor 50 kg v celem) prijaviti zalogo državnemu podtajništvu za vojno izdelavo. Prijava je treba odposlati do konca tega meseca. Kršitelji odredbe bodo strogo kaznovani.

Novi občinski odbor je postavil zaglavski okrajni načelnik v Knjaževcu. Poslovanje prejšnjega odbora najbrž ni bilo čisto v redu. Za župana novemu odboru je postavljen Božidar Bošković, trgovec.

mnogi ljubljanski gospodarji solidni in previdni, kako so drugi podjetni in obzirni gospodarstveniki, ki umejo z danimi krediti dvigati svoje obrate, naposled pa so tudi mnogi, ki se morajo boriti z velikimi denarnimi težavami in kaže njih list zelo pisano sliko.

Zanimivo so dalje razni izbrisi plačanih posojil in dolgov. V januarju je bilo predloženih 84 predlogov za izbris najrazličnejših posojil, terjatev in drugih denarnih bremen. Izbrisani so bili dolгови v vseh denarnih veljavah, kolikor jih je doživela Ljubljana v zadnjih 100 letih. V februarju je bilo nasprotno podanih 33 izbrisih predlogov. V dveh mesecih so bili skupno brisani: goldinarski dolгови 8986 fl., kronski v znesku 844.512 K, dinarski v znesku 3.875.221,55 din in najnovejši v znesku 337 tisoč 272,40 lir.

Na drugi strani je bilo v dveh mesecih razmeroma malo predlogov za prisilno vknjižbo zastavne pravice glede različnih terjatev, neplačanih davkov in neplačanih mestnih davčnin. Redki so bili dalje predlogi za uvedbo dražbenega postopanja, da bi bilo kako posvetno na dražbi prodano. Dražbe nepremičnin so drugače zelo redke. Znamenje, da so gospodarske prilike še nekako trdne.

Novice iz Države

lega določila se začenja 1. aprila in steer se razume tako, da je treba letos porabiti le do 80% toka kakor v odgovarjajočem mesecu lanskega leta. Prihranek je treba porabiti na drugem mestu, prvenstveno za vojne potrebe. Od štednje so izveza vojna podjetja, tovarne vojnega materiala, železnice, tramvaji in vsa prevozna sredstva, radijske oddaje, telefoni in brzojavi in podobne koristne ustanove. Ravno tako niso obvezani zmanjšati porabe zdravniški zavodi in namakalne naprave, rudniška podjetja in uradi. Pač pa je še naprej dovoljeno povečati obseg razsvetljave javnih prostorov, vendar nobena nanovo obsejana žarnica ne sme imeti več kakor 5 amperov.

Hiša se je podrla. V vasi Tiglione d'Adda je imel kmet Mihael Scavino obsežno hišo, toda zanemaril je to, da je bilo ostrežje že prepelelo, razen tega pa se je tudi zidovje začelo kruti. Oblasti so opozarjale kmeta, da bo kaznovan, če ne bo popravil hiše in poskrbel za varnost ljudi, ki v njej stanujejo, toda vsa opozorila so bila zaman. Pred dnevi pa se je hiša nenadoma zamedla in zrušila. Niti ena stena ni ostala cela. Kmet je imel srečo, kajti v trenutku nesreče je bila prav vsa družina zunaj, le domači pes je ostal pod streho. In ta edini je bil tudi ubit pod ruševinami.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Mala pačka skoči Rožici na kolena in Rožica vpraša nato:

»Ali ti je že izjavil svojo namero, da te bo vzel za ženo?«

»Že pred kakšnim tednom dni... Rekel mi je...«

»Kaj ti je rekel?«

»Rekel mi je: Popolnoma sam sem v hiši... Mariquita se bo v kratkem poročila... Oče noče še naprej voditi posestva... Ze nekaj mesecev preživljam ure neprestane žalosti... Čutili, da mi boste zaupljiva žena. Ne žene me k vam strast, temveč čustvo žive simpatije... Zdi se mi, da je to v zakonu vredno več kakor burna in nepremišljena muhavost.«

Na položnem podu odseva bakreno mramro visoke ure. ki nima v svoji leseni kletki, okrašeni z naslikanimi ognjenimi zublji in zlatimi jeglički kakor nekakšna kadilnica, ki jo ziblje roka časa... Ropot polen se sliši iz kuhinje in težki korak starega strica Huberta v sobi nad obednico. Rožica vpraša:

»Ali je to vse, kar ti je rekel, draga?«

»Zakaj vprašaš?«

»Kar tako...«

»Glej, radovednico! Ko sem privolila, je rekel: Gospodična Luce, sprva morda ne bom preveč vder... Poštenje me sili, da vam nekaj priznam... Skoraj vsak mlad človek je doživel krizo, ki so mu ranile srce... Potrebno je nekaj časa, da se te rane zacelijo... Toda prepričan sem, da mi boste vi najboljša izmed vseh usmiljenih sestra...«

»In več, kakšno krizo je pretrpel?«

»Vem... Potrudila sem se, da nekaj malega izvem... To je morala biti neka mlada deklica, ki jo

Iz Srbije

V narodno službo so poklicani tudi Srbi begunci, ki žive na področju mesta Belgrada. Javiti se morajo vsi, ki so rojeni med leti 1915 in 1919. Ta naredba se seveda Slovenec ne tiče.

Zenske čevlje je neki trgovec prodal po 950 dinarjev par. Ko se je pri njem ogledal organ komisariata za cene, ga je trgovec ročno napadel in mu dokazoval, da ženske čevlje lahko prodaja tudi po 2000 din. Naslednji dan so naredili pri trgovcu preiskavo, ki je ugotovila precejšno zalogo novih čevljev in tudi zalogo podplatov. Trgovca so za trideset dni vtaknili v luknjo in še vsak dan od teh tridesetih dni bo plačal 1000 din globe.

Zajčja nadloga se je pojavila okoli Arilja. Arilje ima bolj gozdnoto okolico in zajej so se zadnje čase tako razmnožili, da resno ogrožajo vse, kar bo zrastle. Pravijo, da se je ta nadloga pojavila zato, ker je prepovedan lov.

Na delo v Nemčijo lahko odidejo oni Srbi begunci, ki do zdaj nimajo še nobene zaposlitve. Tam se jim obeta gotova zaposlitev.

Prosvetni delavci beličke, čupriškega in jagodinskega okraja so se zbrali v Jagodini v dvorani velikega kina »Palace« na zborovanje. Prisotnih je bilo okoli 400 učiteljev, duhovnikov in profesorjev. Zborovanje je vodil prosvetni inšpektor dr. Milan Jovanović. Glavni govornik je bil znani književnik Vladimir Buiji, načelnik ministrstva za prosveto. Glavna vsebina njegovega govora je bila, da je rešitev Srbije edino v miru, slogi in delu.

Promet s Pančevom in Zemunom je spet normalen, tako da zdaj poleg vlaka v Zemun vozijo tudi ladje in s plav, prav tako tudi v smeri proti Pančevu.

Povečanje žetve pričakujejo od izboljševalnih del v Mačvi. Ze letos bo znaten del predvidenega dviga dovršen in računajo, da bodo samo v Mačvi pridelali letos za celih 180 milijonov dinarjev več kakor prejšnje leto. Podobno bo seveda postopno tudi po drugih delih Srbije. Narodna služba se je že v svojem začetku pokazala kot zelo koristna in potrebna.

Veseli teater imamo zdaj tudi v Belgradu. To je novoustanovljeno zasebno gledališče, ki se imenuje »Bodljikavo praese«. Znano je, da pod tem imenom izhaja v Belgradu humoristični list.

Sumadijske ženske so imele v Kragujevcu veliko zborovanje in so s svojega zbora poslane predsedniku srbske vlade Milanu Nediću zagotovila svoje zvestobe in sodelovanja za napredek in dobrobit Srbije.

Niš ima danes po najnovejši statistiki 85.000 prebivalcev.

Tudi tobaka bodo več pridelali v tekočem letu. Izšla je zdaj posebna uredba, ki predpisuje za posamezne tobačne postaje, koliko morajo imeti zasajene zemlje. Tobakna postaja v Bajini Bašti bo zasajila 40 milijonov tobačnih sadik, postaja v Ljuboviji 20 milijonov, v Leskovcu 35 milijonov, v Raški 30 milijonov, v Prokuplju 30 milijonov, v Nišu 90 milijonov, v Užicu 30 milijonov, v Kruševcu 100 milijonov, v Žitkovcu 60 milijonov, nekaj tudi drugod, tako da bo v vsej Srbiji zasajenih okoli 500 milijonov tobačnih sadik, kar bo zadostovalo za domačo potrebo in tudi za potrebno rezervo. Razume se, da bo pridelovanje tobaka še naprej spadalo pod nadzorstvo državnega monopola.

Nepoboljšljiv grešnik je Jovan Djordjević, rentnik in lastnik osemnajstih hiš v Belgradu. Meseca aprila preteklega leta je izšla uredba, po kateri je bila najemljena za vse zmanjšana za 20 odstotkov. Mož tega ni poslušal, zato je bil kaznovan z globo 30.000 din. Pa je delal naprej po starem in potem so ga kaznovali s 300.000 din in ga za en mesec zaprli. Toda mož se še ni sprijaznil s tem, da bi znižal najemnino. Zdjaj ga bodo morali še bolj kaznovati in mu dopovedati, da je paragrafe treba ubogati. Kaj bodo oblasti v ta namen storile, še ne vemo.

Mezgo bodo prodajali po trgovinah, kakor na znanja ravnateljstvo za prehrano. Koliko je in po čim bo in tudi, koliko je bo lahko kdo dobil, še niso povedali.

Ravnatelj gimnazije — župan. Okrožni načelnik v Nišu je izmenjal te dni občinsko upravo v Nišu. Za župana je postavljen gimnazijski ravnatelj Jovan Cemerikić.

»Naš eksperiment v Srbiji je propadel.« tako je izjavil komisar mačvanskega komunističnega odreda Bibi Mirko, ko so ga zasliševali po njegovi aretaciji. Bibi Mirko je bil med arabskimi komunisti znan pod imenom »Spanec«, ker se je udeležil kot prostovoljec vojne v Španiji, a je potem preko Francije prišel v Srbijo. Doma je iz Srem. Mitrovice.

Velik govor je zopet imel predsednik srbske vlade general Milan Nedić v sredo zvečer preko beogradskega radia. Spominjal se je dveh usodnih datumov iz preteklega leta, t. j. 25. marca, ko je bil podpisan pakt med bivšo Južoslavijo in državami Osl, in 27. marca, ko je bil ta pakt s silo uničen, kar je povzročilo skorajšji propad države. Po enem letu se poraja po velikem trpljenju nova Srbija. Predsednik je rekel: »Poraja se nova Srbija, a samo še en nepremišljen korak, pa bo izginil arabski narod.«

Trg v Paraćinu je med najboljšimi v Srbiji. Kmetje zelo radi prinašajo napradaj tja svoje pridelke. Tudi draginja ni tako velika kakor drugod. Največ prinesejo jaje, krompirja, fižola, masele in sira.

je spoznal v Parizu, zakaj dodal je: »Edino bitje, na katero bi mogel razen vas misliti, se je zaobljubilo Bogu...«

VII.

Zakon gospodične Luce — Hermance — Visitation d'Atchuria in gospoda Johanna Tristana Arnou. stégnja je bil blagoslovljen v mali noirrenski kapeli ob enajstih dopoldne, enajstega marca, leta tisočdevetstotretjega.

V bližini kapele, ki jo obkroža gost gozd, je šel v smrt neki otrok, po imenu Klara d'Ellebensée, ki je zapadla blaznosti, in k prav isti kapele še danes često hodi neki pesnik, ki ga je skušala boleat. Nekateri ljudje trdijo, da so ga videli, ko vodi za roko vitko, e cipreso ovčeno deklico. Kaj sta utegnuta ta dva prositi pri Bogu? Toda, kdo ve, kaj vse se prosi pri Bogu?

Rožica je poklonila Luce v imenu ujca Toma poleg drugih darov tudi oni naposed razcveli hielotrop, ki je izviral iz rakve egiptovske princee. Harmonij je donale. Glasele so se govornice. Gozd, ne ptice so priletale in zobale ob mizah, ki so bila postavljene pri žitnici, mrvice kruha, katere daje Bog onim, ki so najbolj siromašni.

Toda ko je slovesnost minila in sta se istega večera Rožica in ujec Tom spet sešla na samem v skvernostnem rastlinjaku, je ihtenje streslo otroka, oblečenega v rožnato krilo, rožnato kakor vres. Ali je ujec Tom razumel? Morda, zakaj držeč Rožico v svojem objemu, je zaihtel, ko je zaslišal besedo: »O, ujeek... kako sem nesrečna!... Odrezala si bom lase...«

»Si bomo v Odršenikov red kakor sestra Magdalena. Taka bom kakor velik pav...«

KONEC.

Reportaža o mleku, prijavah za mleko in drugih zanimivostih

Ljubljana, 3. aprila.

»Človek bi moral biti res znanstvenik, če bi nejevoljen zagodnjel doktor Vrečar, če bi hotel dobro in z lahkoto prebrati vse te hieroglifne. Nehote se vam vsiljuje misel na brskanje kokoši. Vsek želi dobiti čim več mleka, piše pa tako, da pri marsikom kljub najbolj volji ne morem dognati, kdo in od kod da je...«

»Res, marsikaj mora prenesti ubogi uradnik pri sestavljanju kartoteke. Papir je potrpežljiv, pa vam ljudje napišejo na prijave, kar jim pač pride ob črni kavi na misel. Posebno izlivi v rubriki za opombe so včasih strašni. Skoraj vsak tretji Ljubljančan izjavlja, da je bolan in da mu je zdravnik predpisal mlečno hrano...« se je pridružil modrovanju upravnik Ivan.

Učiteljica Danica je dvignila glavo in pokazala obema neko prijavo: »Ravno tukaj imam zopet eno zanimivo, kar cel roman: Poslušajte... podpisani rabi večjo količino mleka zaradi boleznij v ledvici, ker itak levo ledvico so mu vzeli vnu. Od zdravnika ima naročeno, da mora uživati veliko mlečnih izdelkov in obilno hrano... Kako mislite, ali naj tudi to zabeležim v kartoteko; saj potem ne bo prostora niti za naše opombe...«

Pravnik Sovič, ki je s prijavo v rokah poslušal Danicino ekspoze, se navedel malce jezneje: »Glejte, tudi ta mlekarjarka bi napravila mnogo boljše, če bi se začela baviti s kriminalnimi romani. Daje nam na znanje, da... veld zdravniškega epričevala v posesti podpisane mlekarne trpi tekoča števila ena na žledodni čvici ulcus deodenti in bi zato moral radi djetične hrane imeti vsaj en liter mleka na dan na razpolago zase...«

»Toliko pravopisnih napak,« se oglasi profesor, »pa bi vse te želje upoštevali! Sploh bi jaz polovico prijav najprej z rdečim samo korigiral in bi jih šele potem, ko bi vsi že spisali popravo, vnel v kartoteko...«

Med pisarji so se vneli ob takih opazkih zanimivi pogovori. Nekateri, ki so ujeli prijavo z desetimi ali celo petnajstimi družinskimi člani, ki pa bila vrhu tega še bogata z opombami, so se seveda hudovali. Večina pa je imela smisel za humor in tako je bilo delo vendar prijetno.

Nekoč so se pisarniška vrata s hrupom odprla in vstopil je neki gospod, ki ga je zunanji izraz izdajal, da mu je notranost zelo razburkana.

Enoličnost prepisovanja so blažile cvetke, ki so jih vedno znova in znova odkrivali prepisovalci na pestrih prijavih.

Zanimivo je, recimo, kaj si posamezni Ljubljančan predstavlja pod rubriko — Razmerje takih, ki so pisali, da je razmerje žene do družinskega poglavarja na primer dobro, slabo ali znošno. Kakor da bi dobili zaradi slabega razmerja več mleka! Nekoč je napisal, da je sprememljivo. Verjetno se ta mož ukvarja z vremenskimi prerokbami... Zopet drugi je izjavil, da je žena vršilec dolžnosti družinskega poglavarja. Čeprav je pred njo vpisano ime njegove moža dokazovalo, da še ni ovdovela. Mož je v resnici moral biti izrazit primer copatarstva, da je dovolil tako glasen dokaz poseganja v njegove, po vseh zakonih določene pravice... Original je bil vsekakor tudi mož, ki je zgledno izpolnil vsi prijavo, pohvalil mlekar-

jo, da je z njo zadovoljen, v opombi pa je izjavil: Mleka sploh ne pijem... Energična kuharica je odločno zahtevala pol litra mleka, češ da je samostojna gospodinja...

Po marsikaterih odgovorih si mogel zanesljivo sklepati, kaj je kateri gospod po poklicu. Tako je na primer nekdó zapisal: »Točka 3. stanuje zasilno pri očetu, kakor tudi točka 5. žena k točki 3.« Ali si morete predstavljati kaj bolj trgovskega, kaj bolj poslovnega?

Kot vedno pri podobnih zadevah, je bilo tudi pri teh prijavah najti primere, da bi bili lahko glede navedene rojstne letnice nekateri otroci lastnim staršem starši, ali pa, da se je kdo rodil šele v drugi polovici dvajsetega stoletja...

Neki upokojenec je šel tako daleč, da je obdoličil sabotaže mlekarino kravo, ker si je predznila v teh, skoraj brezmečnih dnehi biti breja...

V neki družini so v letu 1941. dobili hčerko, ki je po poklicu »zasebnica«. Tako vsaj so jo starši prijavili. A neka druga družina ima enoletnega poklicnega dojenčka, ki pa je pri njih le na hrani...

Seveda so na drugi strani mnoge prijave razodevale zavidanja vredno vestnost. Poglejte, ali ni tale skrbno izpolnjena:

Sinkovec Janez, 15. III. 1913, mehanik.

Sinkovec Martina, roj. Pečuh, 19. II. 1916, živilja, soproga.

Poročila se bova v štirinajstih dneh...

Tako so uradniki dan za dnevom prebirali podatke in prošnje. Spoznavali so skrb in težave, postajali melanholični in humoristi, v glavi pa premišljevali, kako bi se dalo pridobiti krave za nadurno dojenje, da bi mogli vsakomur »ustreči...«

V treh vrstah...

Pravniški urad Domovinske zveze, ki se pri svojem poklicu poslužuje predvsem nemškega prava, je preteklo soboto in nedeljo sklical prvo zborovanje spodnještajerskih advokatov. Zborovanje je bilo v mariborski kazinski dvorani. Nagovor je imel tudi vodja Domovinske zveze, ki je poudarjal, kako velike naloge imajo advokati na Spodnjem Štajerskem. V soboto zvečer so imeli zborovatelji družni večer. Na nedeljskem nadaljevanju zborovanja pa so razpravljali predvsem stanovska vprašanja. Določili so tudi program za prihodnje sestanke.

Pestri večer za zjmsko pomoč so priredili pred nedavnimi tudi na Jezerskem. Vodil ga je krajevni skupinski vodja. Predvajali so glasbene in humoristične točke. Nabrali so 750 mark.

Na obvezno zborovanje so morali priti vsi spodnještajerski trafikanti v celjski Nemški dom. Zborovanje je bilo prirejeno v zvezi z razdelitvijo tobačnih nakaznic. S 1. aprilom so nakaznice stopile v veljavo.

V Radovljici so priredili poseben tečaj za kloparske in instalaterske mojstre. V tečaju so jih poučevali, kako se morajo rabiti na nemški način najrazličnejše surovine, s katerimi imajo opravka pri svojem delu.

Večje žensko zborovanje je bilo preteklo dni na Bledu. Na njem je govorila deželna voditeljica. Podobna zborovanja so bila tudi pri Sv. Katarini, v Bohinjski Bistrici in v Sovodnjem pri Oselci. V

Sprememba cenikov za zdravila

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XX št. 291, glede na svojo naredbo z dne 2. decembra 1941-XX št. 167 o ustanovitvi komisije za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil in glede na predlog te komisije z dne 10. marca 1942-XX št. 1

odreja:

Člen 1. Cene sedaj veljavnih cenikov za zdravila, zdravilne specialitete in lekarnarski material se spreminjajo in se določajo takole:

1. Cena za recepte normalne vrste po veljavni tarifi (Taxa medicamentorum) se zvišuje za 30%. 2. Okrogla cena za recepte, izvršene po zdravniškem (magistraliter recepti) in ki se izračuna po ceni, določeni v veljavni tarifi (Taxa medicamentorum), se zvišuje za 30% od skupne vsote vsakega posameznega računa. 3. Cena zdravilnih specialitet italijanskega in inozemskega izvora, ki je natisnjena na zaobali vsake posamezne specialitete, se zvišuje za 8%. 4. Cena zdravilnih specialitet: Fagisan, Fortisan, Kofirin, tablete Nibol, ung. Nosal, Planinka čaj, Slatinske tablete in Tusiflor, ki jih izdeluje lekarna mr. ph. Bahovec Leon v Ljubljani in: tablete Ampyrolen, čaj Cholethesan (mit. in fort.), Guajacalcol, Guajacalcol c. codeino, Guajacalcol c. ferro Pillule calcinantes sec. Dr. Peyr (mit. in fort.), Syrup hypofosfit comp. Mr. Kolaf, Syrup lactocresotia solub. comp., ki jih izdeluje tvrdka mr. ph. Kolaf kemijsko-farm. laboratorij v Ljubljani, se zvišuje za 30% tako za prodajo lekarnarjem, zdravnikom in veterinarjem, ki imajo priročne lekarne, kakor tudi za prodajo občinstvu. 5. Prodajna cena 96° alkohola lekarnarjem za lekarniško rabo se določa na L. 49.75 za 1 kg, za bencin za lekarniško rabo pa na L. 9.90 za 1 kg. V prodaji pri lekarnarjih občinstvu se te cene zvišujejo za 30%.

Poviški iz točk 1., 2. in 3. veljajo od 1. januarja 1942-XX za cene receptov oziroma zdravilnih specialitet italijanskega in inozemskega izvora, oddanih za račun vseh ustanov in vseh oseb, ki imajo po členih 9., 10. in 12. uredb z dne 30. decembra 1940. S. št. 303.306, pravico do znižanja, od dne objave te naredbe v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino pa za občinstvo, ki ima pravice do znižanja. Poviški iz točk 4. in 5. stopijo brez razločka v veljavo z dnem objave te naredbe v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Člen 2. Sindikat lekarnarjev Ljubljanske pokrajine se pobrašča za pregled, pripravo in dopolnjevanje cenikov »Taxa medicamentorum« za normalne vrste in specialitete na podstavi veljavnih predpisov in pravilnikov in predlagati svoje izdelke komisiji za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil, ki predloži po členu 2. naredbe z dne 2. decembra 1941-XX št. 167 Visokemu komisarju vsaka dva meseca, pa tudi prej, morebitne spremembe cen.

Člen 3. Kršitelji določb o cenah iz čl. 1. se kaznujejo upravno po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 z zaporom do dveh mesecev in v denarju do 5000 lir.

Člen 4. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Visoki komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli.

Kamniku pa je bilo zborovanje voditeljic otroških skupin.

Na roditeljskem večeru v Dobu pri Domžalah je otroška vrtnarica učila matere tudi koroške pesmi.

Ljubljana

Koledar

Danes, petek, 3. aprila: Vel. pe' Sobota, 4. aprila: Vel. sobota.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek. Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Maščobe za mesec april lahko dobe trgovci že današnji veliki petek in naslednje dni pri svojih grozistih. Na posamezne nakaznice bodo za ta mesec upravičenci dobili po 100 gr masti, 100 gr surovega masla in 2 del olja. Trgovci naj ekbrže za to, da bodo od strank sprejemali le cele odrezke za maščobo, za katere bodo oddajali navedene količine.

Zivilske nakaznice za ta mesec so že razdeljene. Kdor je pa še ni dobil ali morda ni dobil upravičenega dodatka, naj pride na današnji veliki petek ali naslednje dni v veliko dvorano Mestnega doma od 8 do 14 po nakaznice.

Glede osebnih izkaznic za prebivalce Zg. Šiške, Dravlj, Glince, Podutika, Dolnice, Kamne gorice, Pržanja itd. opozarja mestno poglavarstvo, da bo poslovalnica za osebne izkaznice v ljudski Zg. Šiški poslovala le do petka, 10. t. m., od takrat naprej pa bo moglo prositi za izkaznico samo pri osrednjem uradu na mestnem poglavarstvu v I. nadstropju nad prodajalno mestne elektrarne v sobi št. 38 na Mestnem trgu št. 2.

Zenska strokovno nadaljevalna šola za umetne in oblačilne obrti se je morala preseliti v Vira v meščansko šolo v Mostah ter zato upraviteljstvo sporoča, da bo sestanek učitelstva v Mostah v sredo, 8. aprila ob 15, začetek pouka pa v četrtek, 9. aprila ob 14.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Petek, 3. aprila: zaprtlo.
Sobota, 4. aprila: zaprtlo.
Nedelja, 5. aprila, ob 14: »Jurček«. Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: »Človek, ki je videl smrt«. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.

Ponedeljek, 6. aprila: ob 14: »Boter Andraž«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30: »Zaljubljena žena«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Torek, 7. aprila: zaprtlo.

Opera:

Petek, 3. aprila: zaprtlo.
Sobota, 4. aprila: zaprtlo.
Nedelja, 5. aprila, ob 10.30: »Indija Koromandija«. Mladinska opereta. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Ob 15: »Faust«. Izven.
Ponedeljek, 6. aprila, ob 14: »Indija Koromandija«. Mladinska opereta. Izven. Znižane cene od 15 lir navzdol. — Ob 17: »Don Pasquale«. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol.
Torek, 7. aprila: zaprtlo.

Velika noč v Drami. Na velikonočno nedeljo ob 14 ponovi Drama mladinsko igravo Pavla Golie »Jurček«. Igra je na novo predelana in ima izreden uspeh pri starih in mladih gledalcih. Naslovno vlogo Jurčka igra Simčičeva. Režiser in in scenarist inž. Bojan Stupica. Kompozist scene glasbe: Bojan Adamič. — Ob 17.30 bo igrana rumunska komedija v treh dejanjih, ki jo je napisal Viktor Eftimiu »Človek, ki je videl smrt«. V tem delu pisatelj duhovito ironizira provincialno življenje, njegovo malhnost in nepomembnost, Potepuh, ki je bil rešen samomorilnega skoka, zanese v mir majhnega mesteca razburjenje, dejavnost in konflikte. Režiser in scenarist inž. Bojan Stupica. Cene znižane od 12 lir navzdol.

V ponedeljek igra Drama ob 14 popold. Držičovo komedijo »Boter Andraž«. Delo je pri nas izvrstno uspelo predvsem zaradi odlično podanih vlog. Za predstavo veljajo znižane cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.30 bodo ponovili Cenzatovo salonsko komedijo »Zaljubljena žena«. Cene znižane od 12 lir navzdol.

Na velikonočno nedeljo ob 15 bodo polji Gounodovo opero »Faust«, v sledeči zasedbi: Faust Franci, Margareta Vidaličeva, Mefisto Popov, Valentin Janko, Marta Španova, Wagner Dolničar. Solopisli: Bravničarjeva, Japljeva, Remskarjeva, Brearjeva, Zelenikova, Golovin, Pogacar in Šušteršič. Sodeluje ves baletni zbor. Dirigent D. Zebre. Režiser C. Debevec. Zborovodja R. Simoniti. Koreograf inž. P. Golovin.

Starše in mladino opozarjamo na uprizaritev mladinske operete »Indija Koromandija« v nedeljo 5. t. m. ob 10.30 dopoldne v operi. Veljajo znižane cene od 15 lir navzdol. — Druga uprizaritev te operete o praznikih bo v ponedeljek ob 14 popoldne.

P. n. gledališko občinstvo vabimo, da si za predstave o velikonočnih praznikih nabavi vstopnice že v predprodaji v Operi. Blagajna posluje vsak dan od 10 do 12.30 in od 16.30 do 19. Vstopnice za vse dramske in operne predstave so že v predprodaji v Operi. (Na vel. soboto popoldne blagajna ne bo poslovala.)

Paura degli Stati Uniti? Strah Združenih držav?

125.000 aeroplani, 75.000 carri armati e, in cifra fonda, 10 milioni di tonnellate di naviglio, fornirà «L'Arsenale della Democrazia» nel 1943 — ecco quanto annuncerà Franklin D. Roosevelt. Un programma di armamenti di proporzioni fantastiche, un grave pericolo per i Paesi dell'Asse e per la nuova Europa, se... se non fosse rimasto un programma sulla carta. Senza considerare che per 125.000 aeroplani occorrono 500.000 aviatori già addestrati e da quattro a cinque volte altrettanti soldati avieri e molti altri milioni di soldati e marinai per i nuovi carri armati, gli aeroplani e le navi mercantili e da guerra. Un calcolo anche soltanto approssimativo, ma spassoso, dimostra a che cosa si riduce questo «Pericolo». «SIGNAL», la moderna e bene informata rivista illustrata, risolve questo problema per bocca di tre operai americani, l'uno appartenente all'industria dell'Alluminio, l'altro addetto alle celebri Officine FORD che devono costruire i carri armati, ed il terzo occupato in un Cantiere Navale. Quali sorprendenti conclusioni ciascuno d'essi raggiunga, quali ostacoli, deficienze di mano d'opera, di macchinario e di arte organizzativa si frappongono alla realizzazione del piano di Roosevelt — di tutto questo dovreste rendervi conto leggendo «SIGNAL».

L'ultima edizione di «SIGNAL» N. 7 è ora in vendita ovunque. Essa contiene inoltre un'interessante documentazione fotografica: Presso i Cacciatori notturni italiani — Fuoco tambureggiante su Malta — Così sarà alloggiato il Lavoratore Tedesco — Nell'U-Boot allorché esplodono intorno le bombe di profondità — Ciò che diverte tutte le donne — Barzellette parigine, ecc. — In tutto 75 fotografie, più 10 riproduzioni a colori. — Prezzo L. 3.

Zadnja izdaja »SIGNALA« št. 7 je že povsod na prodaj. Vsebuje poleg drugega zanimive fotografiske dokumente: Nočni podvigi italijanskih lovcev — Rušilni ogenj na Malto — Tako bo staloval nemški delavec — V podmornici med eksplozijami globinskih bomb — Nekaj, kar zabava vse ženske — Pariške šale, itd. V vsem 75 fotografij in 10 barvanih reprodukcij. — Cena 3 lire.

S. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

38

»Pa ne doma iz usmiljenja do nje-ga ne. Preveč je tam ljudi, preveč stvari... Rex bi se prav gotovo bal. Recite mu, naj pride sem, gospod Markham. Ven iz te strašne hiše, kjer bi se lahko bal, da ga kdo posluša. Telefonirajte mu zdaj. Recite mu, naj pride takoj, povejte mu, da sem tu. Lahko vam pomagam pri tem, da ga pripravimo do besede. O, storite to zaradi mene, prosim!«

Markham je pogledal na uro. Pri tem je opazil opozorilo, da se je bil lomenil za sestanek, po dobri minuti premišljevanja pa se je rajši odločil za pogovor z Rexom in je sestanek odgovoril. Zgrabil je slušalko in prosil, naj ga zvežejo z Greenejevimi. Kolikor sem mogel razumeti iz telefonskega razgovora, ni bilo lahko Rexa pripraviti do tega, da bi prišel na urad, tako da mu je moral Markham zagroziti, da bo ponj poslal dva policista, če sam ne pride.

»Boji se kakšne zanke,« je pripomnil Markham, ko je odložil slušalko. Vendar pa je obljubil, da se bo oblekel in prišel sem.

občevalni znaki, ki jih evropski zločinci mnogokrat uporabljajo, zlasti nemški in avstrijski.

»Kolikor je meni znano, pomenijo kamni mučeništvo sv. Štefana, ki je bil kamenjan. V koledarjih štajerskih kmetov je Štefanov dan celo označen kar s kamni,« je dejal Vance, ki vse to očividno ni dosti vplivalo nanj.

»Ni mi ni znanega o vsem tem, gospod, vem pa, da se evropski zločinci poslužujejo takšnih znamenj kot neke vrste abecede.«

»Da, brez dvoma, ušel sem jih zelo mnogo, ko sem študiral ciganska narečja. Tudi cigani se pogosto poslužujejo takšnih znakov. Nad vse zanimiv študij, vam rečem.«

Zdelo se je, kakor da Vance hoče poudariti svoje veliko zanimanje za presenetljivo odkritje.

»Ali ste prinesli s seboj tisti listič?« je vprašal Markham.

»Oh, škoda, nisem pomislila na to, da bi ga vzela s seboj. Nisem mu pripisovala posebne važnosti. Ali bi bila morda storila boljše, če bi ga prinesla pokazati?«

»Ali ste ga uničili?« je vprašal Heath, ki kar nekoliko v skrbeh.

»Ne, skrila sem ga.«

»Neobhodno potrebno je, da vidimo ta dokument, gospod Markham. Lahko je to ključ za rešitev upanke, ključ, ki si ga toliko želimo dobiti v roke.«

»Lahko bi telefonirala Rexu, naj ga on prinese,« je nasvetovala Ada.

»Če mu razložim, kje je, se mu ga bo gotovo posrečilo najti.«

»Izvrstno, to vam prihrani pot. Povejte mu to, preden odide od doma.« Markham je poklical telefonista in mu naročil, naj pokliče Rexa k telefonu, nekaj minut potem pa je že dal slušalko Ada v roko.

»Halo, Rex, nič se ne vznemirjaj. Nič ni novega. Hotela sem te nekaj prositi... V našem zasebnem poštnem predalu poišči zapečaten ovitek. Bodi tako prijazen da ga prinesi sem. Pa pazi, da te kdo ne vidi. Samo to, nič drugega, Rex. Pridi takoj, zajtrkovala bova v mestu.«

»Minilo bo najmanj pol ure, preden bo prišel Vance, v predsobi je vse polno ljudi, ki čakajo. Ti in Van Dine bi morala peljati gospodično na Borzo, da bi vedela, kako se vedejo ti nori borzijanci. Vas zanima to, gospodična Greene?«

»Zelo!«

»Zakaj ne greste z njimi, gospod narednik?«

»Jaz? Ne, hvala, ne grem. Ne čutim nobene potrebe, da bi gledal, kako se ljudje razburjajo. Se že sam dovolj. Za trenutek bom stopil v svoj urad.«

Vance, Ada in jaz smo se z avtomobilom hitro pripeljali do številke 18 na Broad Streetu. Stopili smo v dvigalo ter prišli na galerijo v borzni dvorani. Trg je bil izredno živahen. Zmešnjava je dosegla svoj višek in če si gledal, kako se giblje vsa ta šte-

vilna množica, si dobil vtis, kakor da je izbruhnil kak upor. Prizor me prav posebno ni zanimal, Vance pa, ki je sploh sovražil hrup in zmešnjavo, je prizor pred seboj opazoval precej razmišljeno. Ada pa se je očividno nenavadno zabavala. Njena lica so dobila močno rdečo barvo, oči pa so ji sijale, tako je bila vsa očarana nad tem živahnem vrvežem.

»Tu si lahko ogledate, gospodična, kakšni norci so ljudje.«

»Pa je vendar čudovito to; ti ljudje živijo temeljito, čutijo se bore!«

»Ta prizor vas torej zanima?«

»Pa še kako! Hotela bi tudi jaz po-

členjati kaj tako vzpodbudljivega... tako mrzličnega...«

Njena ročica se je stegnila nad množico. Ta silen učinek je bil zanje po dolgih letih enoličnega zapora pri bolni ženski več kot razumljiv. Ko pa sem se obrnil, sem na svoje veliko presenečenje opazil tik pri vratih Heatha njegove oči so željno nekaj iskale med skupinami gledalcev.

Obraz mu je bil nemiren in zmeden. Njegove kretnje pa so razodevale da je nekam čudno razburjen. Pomahal sem mu z roko, kakor da ga kličem. Zagledal nas je in pobitel proti nam.

»Pridite takoj v urad,« je dejal ves vznemirjen. »Gospod Markham mi je naročil, naj vas pokličem.«

Ada ga je pogledala in prebledela.

Andrejčkov
Jože

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

514.

... Po končanih šolah si je Ferdinand izbral mornarski stan. Z nekim bogalim Amerikancem se je pred letom odpeljal v Afriko. Slovo na ladji je bilo težko. Jokala sem, ko sem ga zadnjič objela. Tolažilo me je samo, da je fant v dobrih rokah in da bo preskrbljen, če bo priden ...»

515.

... Odslej sem bila čisto sama na svetu. V svoji sobici sem poležavala ter jokala noč in dan ... Ker v mestu nisem mogla shajati, me je vzel sem na to posesstvo gospodar, dobrodušen lrec. Dobro se mi je godilo pri njem; a kmalu je vse prodal ter se vrnil v domovino ...»

516.

... Novi gospodar je bil zelo surov in neusmiljen. Kakor neumno živino je pretepaval uboge zamorske sužnje, da je marsikateri obležal. Tudi mene je imel za sužnjo. Opravljali sem morala najtrša dela. Že kdaj bi bila pod zemljo, če bi mi ne bil pomagal blag misijonar ...»

Življenje na Švedskem in sedanja vojna

Poročilo lista »Frankfurter Zeitung«, iz katerega se lepo vidi, da sedanja vojna ni prizanesla nobeni državi, ne bogati, ne revni in ne nevtralni

»Le Ultime Notizie« objavljajo poročilo svoje- ga dopisnika iz Frankfurta o življenju, ki ga v sedanjih vojnih časih živi Švedska, ena tistih evropskih dežel, ki se ji je posrečilo, da je kljub besne- čemu vojnemu viharju, ki divja vse okrog nje, ostala nevtralna. Poročilo je izredno zanimivo, ker kaže, kako se morajo tudi tiste države, ki niso neposredno v vojni, sprijazniti z različnimi težavami, ki jih vojno stanje drugod prinaša. Takole piše:

Nobena dežela na svetu, vojskujoča se ali nev- tralna, bogata ali revna, ne more ubežati posledicam vojne, zaradi katere je življenje vedno težav- nejše, vedno trše.

Dopisnik lista »Frankfurter Zeitung« iz Stock- holma takole opisuje v svojem poročilu sedanje življenje na Švedskem, v deželi, ki je bogata in o kateri marsikdo, in morda tudi po vsej pravici, misli, da so jo sedanje splošne razmere na svetu najmanj prizadele. Članek je v vsakem ožiru zani- malen, ker skuša pokazati, da so danes povsod na svetu enake težave, enake stiske in pomanjkanje.

Sodobna gospodinjstva knjiga

Pod naslovom »Ljudje jedo, kar pač imajo«, je v začetku letošnjega leta izšla na Švedskem knjiga, iz katere naj bi se gospodinjstva poučile, kako je tudi v vojnem času raznih omejitev, mogoče pripraviti tečna in okusna jedila. Kdor je kdaj prelital to gospodinjstvo knjigo, je prvi mah morda dobil vtis, da Švedska ne pozna kakšnih posebnih težav glede prehrane.

Izbrana semena za Ukrajino

Dopisnik poročevalske družbe »La Correspon- denza« piše, da so Nemčija, Italija, Madžarska, Slovaška, Rumunija, Danska in Nizozemska skle- nile ustanoviti skupno »Društvo za semena« z na- menom, da bi spričo teh izbranih semen kmetje po raznih evropskih deželah, zlasti pa s severa v zase- denih vzhodnih pokrajinah, pridelali več kot je bilo mogoče dozdaj, ko so sejali takšno seme, ka- kršnega so pač imeli pri roki. Najboljša evropska semena, ki jih bodo, oziroma so jih pridelali na dvanajstih evropskih krajih, bodo uporabili že pri letošnji spomladanski setvi v Ukrajini in drugod na vzhodnem zasedenem ozemlju. Dozdaj je znano, da nameravajo poslati v Ukrajino semenski grah in kumare iz Madžarske, semena raznih vrst solate iz Italije, korenček z Danskega, cvetačo pa iz Ni- zozemske.

Vendar pa bi bilo zelo napačno posplošiti ta vtis ter misliti, da je na Švedskem ves gospodarski položaj tak. Tudi v tej deželi se vedno bolj opaža na vseh poljih, da tega ali onega blaga primanj- kuje, ali pa ga že celo ni več. Švedska gospodinja mora pri svoji kuhi res uporabljati »to, kar ima« in se v tem ožiru pač res ravna po naslovu tiste zadnje gospodinjske knjige. V delavskih hišah in med srednjim slojem prebivalstva je treba čisto pre- magati velike težave, če naj imajo njihove družine zadostno hrano.

Tudi na Švedskem je razdeljevanje oziroma prodaja živil urejena z nakaznicami. Sistem nakaz- nic — pripominja omenjeni dopisnik — pa je ne- koliko drugačen kot pa v Nemčiji in povzroča za- radi svoje neenostavnosti dokaj skrb in sitnosti gospodinjam in tudi trgovcem. Poleg nakaznice za obleko imajo zdaj na Švedskem za odrasle še

14 različnih vrst nakaznic

Za otroke in za najrevnejše družine so izdali spet posebne nakaznice.

Računajo, da samo za kakšno četrtino ali pe- tino vrst raznih živil dozdaj še niso bile uvedene nakaznice, med drugim za krompir, ribe, sadje, ze- lenjavo in perutnino. Prav ta živila, ki niso na na- kaznice, so tista, zaradi katerih človek dobi vtis, kako je vsega v izobilju. Vendar pa so ta živila po veliki večini dostopna le bogatejšemu sloju ljud- stva, ker je njihova cena previsoka in si jih nižji in srednji sloj težko privoščita. Boljše vrste sadja, perutnina, boljše vrste rib, še bolj pa nekatere druge vrste živil si lahko kupi le ožji krog petič- nikov, ki si poleg drugega lahko preskrbe brez na- kaznic tudi racinirano živila.

Po najrevnejših hišah se najbolj čuti pomanj- kanje kruha. Obrok kruha in moke po tistih dru- žinah, v katerih jutraj jedo navadno prepečenec, opoldne in zvečer pa vsaj nekaj kruha, je nezado- steno. Tudi maslo in mesa dobe zelo malo. Kljub temu pa domača proizvodnja ne more kriti vseh sedanjih potreb, in treba je bilo

načeti tudi zaloge iz prejšnjih let

Ker ni na razpolago zadostnih količin svežega mesa, so morali seči tudi po mesnih konzervah, da tako pokrijejo primanjkljaj glede mesa.

Za bodoče imajo v načrtih, da bodo znatno zmanjšali obrok mesa in najbrž tudi maslo. Vsak Šved dobi danes 125 gramov sira na mesec, zgodi pa se čisto, da tudi tega zmanjka in je zato treba

potrpeti brez njega. Jajca so skoraj čisto izginila s trga.

Omejitve kuriva

Poleg pomanjkanja živil, se čuti v tej nevtralni deželi danes precej tudi pomanjkanje zlasti premo- ga in drugega kuriva. Skušnje prejšnjih dveh zim so Švede naučile, da je treba na zimo malo bolj in sicer pravočasno pomisliti. Zato so si naredili obil- ne zaloge šote ter drv za kurjavo. Spričo izredno ostre zime, ki je letos vladala in deloma še vlada na Švedskem, pa se je izkazalo, da je bilo v tem ožiru še vedno premalo storjenega. Po mnogih hi- šah niso mogli v tistih tednih, ko je mraz najhujše pritisnil, kuriti tako, da jih ne bi zeble. Ker je bilo uvedeno varčevanje tudi z električnim tokom, nih- če ne sme imeti električnih peči, pač pa vso elek-

trično energijo porabljajo le za razsvetljavo in za najpotrebnejše obrate.

Spričo tega, ker primanjkuje kuriva, so pre- povedali tudi uporabo tople vode za kopanje. V Stockholmu na primer so dali po hišah toplo vodo za kopanje samo enkrat od januarja do zdaj.

Verna slika resničnih razmer

Posledice vojne pa se čutijo vedno huje tudi v vsem ostalem življenju. Omejitve glede živil, uved- ba nakaznic za obleko, pomanjkanje kuriva, nevar- nost, da začne primanjkovati tudi tobaka in cigarete, omejitve v železniškem prometu, prenatrpane cest- ne železnice in številne druge nevedčnosti — vse to kaže verno sliko resničnega življenja, kakršno da- nes preživlja Švedska. Čimdlje bo trajala vojna, toliko manj se bo tudi Švedom posrečilo izogniti se njenim posledicam.

»Mrlič«, ki je nenadoma vstal ...

Ponoči se je prebudil med mrtveci in še drugič padel v nezavest

V neko carigradsko bolnišnico so pred nekaj dnevi pripeljali nezavestnega moškega, ki ga je bil ošinil močan električni tok pri pokvarjenem elek- tričnem stikalu, ko je hotel prižgati luč. Domači so mu takoj prikočili na pomoč, poklicali pa so brž tudi zdravnika, ki je odredil takojšen prevoz v bolnišnico. A vsa prizadevanja tamkajšnjih zdrav- nikov, da bi moža spet obudili k življenju, so ostala brez uspeha. Prepričali so se, da mož ni ne- zavesten, kakor so bili prvotno trdno prepričani, pač pa mrtev in se zato tudi niso več ukvarjali z njim.

Nesrečnega moža so pokrili z rjuho ter ga od- nesli na nosilnicah v prostor, kjer je bilo tedaj še nekaj drugih mrličev, ter ga pustili tam.

Izkazalo pa se je, da mož ni bil mrtev, pač pa res samo hudo omedlen, kajti ponoči se je nenad- nom prebudil. Lahko si predstavljate grozo, ki ga je obšla, ko se je v tistem temnem prostoru zbudil. Ekušal ugotoviti, kje je ter pri tem mnenadno prijel nekega mrliča, ki je ležal na nosilnicah, za obraz. Od silne groze je zakričal in začel vpiti na vso moč na pomoč. Ker pa so tisti prostor obdajale de- bele stene, nihče ni mogel slišati njegovih obupnih krikov. Šele jutraj so prišli možje s pogrebne- ga zavoda z namenom, da »mrtveca« položijo na mrtva- škí oder. Niso se pa malo prestrašili, ko so zagle- dali moža, ki je sedel na nosilnicah in ves prestra- šen strmел vanje.

Ob tem groznem presenečenju so se tudi po- grebci tako prestrašili, da jim je mrtvaška rakev, ki so jo prinesli s seboj, da bodo »mrtveca« po- ložili vanjo, padla na tla, sami pa so zbežali, ko- likor so jih nesle noge, ter pri tem zagnali silen krik. Ko so prihiteli spet zdravniki, je dozdevni

mrtev spet izgubil zavest. Prepričali so se, da so ga bili prej po pomoči proglasili za mrtvega in so mu, ko je drugič padel v nezavest, posvetili večjo pozornost. Ukazali so ga odnesti nazaj v bolniško sobo, kjer se jim je po dolgem prizadevanju konč- no le posrečilo, da so ga spet obudili k življenju. Mož si bo gotovo vse življenje zapomnil, kako je bilo tisto dolgo noč »na drugem svetu«.

Nekaj nesreč. V gorizijsko bolnišnico je bila pripeljana deklica Antonija Pule, ki je nerodno skočila s postelje, da je padla in si pri tem poško- dovala ključnico. Solarka Tatjana Klavčič je padla na domačih stopnicah, da si je zlomila levo nad- laket. Kmet Frano Božič iz Zolla je vozil voziček po cesti, pa mu je spodrsnilo in si je pri padcu po- lomil rebra. 20letna Cita Kupanc je padla tako ne- srečno, da se je pobila na kolenu. Vsi navedeni se zdravijo v gorizijski bolnišnici.

Rop v neapeljski cerkvi. V noči od torka na sredo se je posrečilo doslej neznanim roparjem, da so vdrlj v cerkev svete Lucije v Neaplju in od- nesli dragocenosti za 300.000 lir. Roparji so upo- rabili za svoje dejanje stavni oder na stavi, ki je stal v neposredni bližini cerkve. Od tam so položili deske do malega cerkvenega okna in se skozenj vtihotapili v cerkev. Lotili so se kipa sv. Lucije in z njega pobrali številne dragocenosti in bisere, ki predstavljajo danes vrednost najmanj 300.000 lir. Prav tako so oplenili tudi vse nabiral- nike. Politeja je zločince začela takoj zasledovati, toda iskanje je oteženo, ker so morali biti na delu prebrisani in izkušeni roparji, kajti sleherni vidnejši sled so previdno zbrisali.

J. RENARD ROMAN GRDEGA OTROKA

»Zadnji čas, da ju je dal iz rok,« je rekla. »Ali ni dosti te svinjarije?«

Brat Feliks reče:

»Drži, vsekakor, da ju ni zamoril kakor druge kratki.«

Pes, nič drugega.

Gospod Lepic in sestra Ernestina se naslanjata na komolce in pri svetilki bereta. On svoj časopis, ona svojo knjigo, ki jo je dobila za konec šole. Gospa Lepicova plete, brat Feliks greje noge pri ognju in Korenček na tleh brodi po svojih spominih.

Pyrame, ki spi pod slamnatim predpražnikom, nenadoma zamolče zarenči.

»Psi!« pravi gospod Lepic.

Pyrame renči glasneje.

»Sema!« pravi gospa Lepicova.

A Pyrame začne tako rezko lajati, da planejo vsi pokonci. Gospa Lepicova se prime z roko za srce, gospod Lepic gleda psa postrani in s stisnjenimi zobmi. Brat Feliks kolne in kmalu ne sliši več drug drugega.

»Ali boš molčal, mrcina pasja! Tiho vendar, trapeži!«

Pyrame laja vse huje, gospa Lepicova ga tepe s plosko roko, gospod Lepic ga bije s časopisom, nato ga suva z nogo. Pyrame počepne na trebuh in stisne smrček k tlom, ker se boji udarcev, in zraven tuli. Rekel bi, da ga v njegovi razjarjenosti predpražnik tišči v goltanec in mu cepi glas v utrinke.

Jeza jemlje Lepicovim sapo. Vsi so nad psom, ki leži na tleh in jim kljubuje.

Šipe v oknih šklepečejo, cev pri peči reškja in celó sestra Ernestina javska.

Korenček pa je šel pogledat, kaj je, ne da bi mu bil kdo rekel. Morda stopa kak zapoznel vačan po cesti in se mirno vrača domov, razen če leze čez vrtni zid, da bi kradel.

Korenček stopa po dolgem, črnem hodniku z iztegnjenimi rokami proti vratom. Najde zapih in ga hrupno odrine, vrat pa ne odpre.

Poprej je tvegat, hodil ven, žvižgal, pel, cepetal z nogami in poskušal prestrašiti sovražnik.

Danes goljufá.

Medtem ko njegovi starši mislijo, da drzno pregleduje po kotih in kot zvest čuvaj stopa okoli hiše, jih vara in se tišči za vrati.

Nekega dne bo pustil, da ga bodo zalotili, a ta zvijača mu že dolgo uspeva.

Boji se samo, da bi moral kihniti ali zakašljati. Zadržuje dih in če dvigne pogled, zagleda skozi lino nad vrati tri ali štiri zvezde, katerih bleščeča jasnina ga ščeni.

A prišel je trenutek, ko se lahko vrne. Igra se ne sme preveč zavleči. Vzбудil bi se sum.

Spet potrese s svojimi šibkimi rokami težki zapihi, ki zavili v zarjavelih tokih, in ga hrupno porine do konca. Pri tem ropotu naj mislijo, da prihaja od daleč in da je storil svojo dolžnost! Zona mu zagomazi po hrbtu in brž steče, da pomiri domače.

In kakor zadnjikrat je Pyrame v njegovi odsotnosti umolknil, Lepicovi so zavzeli svoja običajna mesta in čeprav ga nihče nič ne vpraša, reče Korenček vendarle iz navade:

»Psu se je sanjalo.«

Môra

Korenčku ni nič za hišne prijatelje. Motijo ga, mu jemljejo njegovo posteljo in zaradi njih mora spati pri svoji materi. A če je čez dan poln napak, ima ponoči zlasti eno napako — da smrči. Smrči nalašč, kako bi tudi drugače.

V veliki sobi, ki je celo v avgustu ledenomrzla, sta dve pos- telji. Ena je postelja gospoda Lepica, v drugi pa bo spal Ko- renček pri svoji materi ob steni.

Preden zaspi, se odkašljeje, da si očisti grlo. Morebiti pa smrči skozi nos? Počasi je treba pihati skozi nosnice, da se pre- pričaš, da nista zamašeni. Vadi se, da ne diha preglasno.

A kakor hitro zaspi, smrči. Kakor strast je to smrčanje.

Nato mu zarine gospa Lepicova dva nohta do krvi v eno izmed ritnic, tja, kjer je najbolj mesnata. Izbrala si je ta način.

Korenčkov vztrik prebudi na lepem gospoda Lepica, ki vpraša:

»Kaj ti je?«

»Môra ga tlačí,« pravi gospa Lepicova.

In popeva kakor dojlja uspavanko, ki se zdi indijanska.

Korenček pa se s čelom in koleno upre ob steno, kot bi jo hotel podreti, in tišči dlani na ritnicah, da zadrži usčipljaj, ki ga bo doletel, kakor hitro bo zasmrčal. In spet zaspi v veliki postelji, kjer počiva ob steni zraven svoje matere.

Pa brez zamete.

Ali se lahko pove? Ali naj se pove? V starosti, ko gredo drugi otroci k prvemu obhajilu, snažni po srcu in po telesu, je ostal Korenček umazan. Neko noč je preveč čakal, ker si ni upal prositi.

Upal je, da bo s stopnjevanjem zvijanjem pomiril neugodje.

Prazen up!

Neko drugo noč je sanjal, da se je udobno postavil nekam ob stran k konfinu, pa je spustil nič hudega ne sluteč in v trdnem spancu na rjuho. In se zbudi.

Kako je presenečen, ko o konfinu ni ne duha ne sluha! Gospa Lepicova se za nič na svetu ne razjezi. Mirna, uvi- devna, materinsko čedi in briše. In drugo jutro zajtrkuje Ko- renček kakor razvajenec celo v postelji.

Da, prinesla mu je zajtrk na posteljo, skrbno skuhan zajtrk, ki je vanj zamešala s trščico nekaj malega, oh, malenkost samó.